

Előfizetési árak helyben és vidéken:	
Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.	

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =

junius 27. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A helyzet.

—, junius 25.

Mint meleg nyári alkonyatkor a zsongó nádas körül átváltó kacsák szárai: úgy huznak a különbnél különféle híresztelések a magyar sajtó hátsábjain az elposványosodott magyar politika nádasai felé, hogy éjszakán át megpihenve, visszarebjenek a kiindulási tanyára, az osztrák mocsarak fölé.

Hogy most mi fog történni?

Klasszikusabban, tömörebben alig tudjuk kifejezni, mint immár nagynevű főispánunk, *Balla Aladár tette az országos függetlenségi párt egyik legutóbbi összejövetelén. A mikor Apponyi Albert gróffal vitatkozva, a párt zajos helyeslése és éljenzése közepette jelentette ki: Nem jöhet az abszolutizmus. Ha igaz, hogy a király alhatmányosan akarja a válságot megoldani, amit Lukács missziója is bizonyít, akkor nem kell tartani alkotmányellenes kísérletektől. De ha viszont nem akarják honorálni lojális eljárásunkat, akkor inkább egy nemzeti küzdelemben szállunk védelmére a nemzet jogainak. Tartozunk ezzel a választóknak, akik ily nagy számban küldték pártunk képviselőit a parlamentbe.*

Csak két eshetősége van a magyar politikai válság megoldásának, jobban mondva, a megoldás megkísérlésének. Vagy olyan utasítással biz meg valakit a király, hogy a kabinet tagjait a függetlenségi pártból toborozza össze, vagy olyan, hogy alakítson kormányt a függetlenségi többség megkerülésével.

Ha a király teljesen felmenti a mostani kormányt az ügyek vezetésének kötelezettsége alól: megszűnnek a formai aggályok és közömbössé válik a kormányalakítással megbízott egyénnek ilyen vagy olyan minősítése, a parlamentarizmus szempontjából.

Mert az ilyen megbízás, mely kormányalakításra szól, már nem ütközik bele a parlamentarizmus fogalmába; mert hiszen minden megbízottnak, akárki dicsekedjék is a korona bizalmával, előtte áll a remény egy parlamenti többség összetoborozhatására. Egy ilyen megbízásban semmi sérelme nem esik az alkotmányosság fogalmának. Ha már most a királynak kormányalakítással megbízott bizalmasa azzal az utasítással indul útjára, hogy a függetlenségi többségből alakítson egy függetlenségi jel-

leggel minden tekintetben felruházott kormányt: ezt sem a szigorúan vett parlamentaris felfogással, sem a nemzet közóhajával ellentétben tekinteni nem lehet és nem is szabad.

Azok a minimumra redukált előfeltételek, egy ilyen függetlenségi kormány felállítása tekintetében közismertek, mert tárgyát képezik a köztudatba átment nemzeti felfogásnak. Egy ilyen előfeltételek figyelembe vétele mellett létrejövő függetlenségi kormány kialakulásának hatása kiszámíthatatlan volna úgy a nemzeti erők gyarapodása és az állami élet előhaladása, valamint a kettős monarchia nagyhatalmi állásának hosszú évtizedekre kibató megerősödésére szempontjából.

Józan észszel még az osztrák politikáról sem lehet feltételezni, hogy a magyarországi válság megoldásának nem ezt az egyetlen, biztos, arravezető utját fogja választani. De ha e hagyományos balkezese osztrák politika olyan irányt akarna követni, ami a parlamentarizmus elvének fittyet akarna hányni és a kalandos politika irányzatát követve, egy kockára akarná feltenni a kettős monarchia külön-külön és együttesen értékelendő nagyhatalmi állását és azt a pozíciót, amit a dinasztia eddig elfoglalt a világpolitikában általában, hogy a parlamenti többség megkerülésével akarná megoldani a válságot: — ezzel szemben megszűnnék minden józan mérlegelés, mert egy ilyen politika következményeit ma senki sem képes előre látni és megítélni.

A függetlenségi párt és annak bölcs vezére, *Kossuth Ferenc* elég tanubizonyosságát adták annak, hogy a közbéke, a közjó és az ország csendes előrehaladása érdekében elmentek már a legszélső határig, de legalább is addig, ahol már legádázabb ellenségeinek sem érheti szemrehányása azért, hogy nem körültekintő, hanem felforgató politikai irányzatnak hódoltak be.

Merev álláspontra sem a vezér, sem a pártja egészen a lehetőség és a politikai tisztesség határáig sohasem helyezkedtek és ezzel beigazolták, hogy hűvei a józan megértés politikájának. Ma a függetlenségi párt tisztán áll mind az uralkodó, mind az egész ország előtt és vádat jogosan ellene egyik tényező sem emelhet.

Nyugodtan várjuk a további fejleményeket. Vagy a józan igazság és méltányosság, szóval a tiszta alkotmány

lesz a kulcsa a megoldásnak, vagy egy kapkodó, meddő kísérletezés, amely a politikai világkonjunkturák és az adott lokális viszonyok között végre is beletörrik a megoldásba, kiszámíthatatlan kárára Magyarországnak, de még kiszámíthatatlanabb kárára Ausztriának és a dinasztianak.

A vidék tiltakozása a főváros újabb tarifális kedvezményei ellen.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara és a Budapesten székelő országos egyesületek egy része a baja-bátaszéki vasut forgalomba való helyezése alkalmából felterjesztést intéztek a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben a főváros részére újabb tarifális kedvezményeket kértek. A délvidéki városok, kamarák, kereskedelmi és ipartestületek, ez elleni intézett mozgalom ellen a szegedi kereskedelmi és iparkamarában junius hó 20. án értekezletre gyültek össze s ez értekezlet egyértelműleg tiltakozott az ellen, hogy a főváros a vidéki gőcpontok fejlődésének rovására újabb tarifális kedvezményeket kapjon. A vidék erélyes tiltakozásának és állásfoglalásának legfényesebb bizonyítéka az, hogy a forró nyári időben is zsufolásig megtöltötték a délvidék minden részéből érkező képviselők a kamara gyűléstermét. Képviselettek magukat: Kolozsvár, Arad, Baja, Nagyvárad, Gyula, Ujvidék, Zenta, Szabadka, Hmvasárhely, Szeged, Nagykikinda stb városok, továbbá az aradi, nagyvárad, temesvári, szegedi, brassói kamarák, a délvidék számos kereskedelmi és ipartestülete, ezek között a szabadkai ipartestület, élén Mukits Simon orszgy. képviselővel, nagy számban.

Az értekezletet *Szarvady Lajos* kamarai elnök nyitotta meg. A határozati javaslatot pedig hosszabb indokolással általános helyeslés között *Perjéssy László* kamarai titkár terjesztette elő a következőkben: a budapesti kereskedelmi és iparkamarának, az Országos iparegyesületnek, a Magyar Gyáriparosok Országos Egyesületének, az Országos Kereskedelmi Egyesülésnek és Budapest székesfőváros tanácsának Budapesten f. évi május hó 19-én tartott értekezlete a baja-bátaszéki vasut forgalomba helyezése alkalmából oly tarifális módosítások sürgetésében állapodott meg s e megállapodásokat már junius 7-iki felterjesztésében kérelmezte is, — melyek életbeléptetése által a vidéki városok ipari és kereskedelmi fejlődésének rovására a főváros méltánytalan előnyben részesítették.

A főváros eddig is kivételes tarifális kedvezményekben részesült, ezek és a minden téren szinte tulzásba vitt centralizáció ered-

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

KRON KÁROLY FIA

cég Ujvidéken tisztelettel értesíti n. é. vevőit, hogy a nyári ujdonságok lenge selyem szövetekben: mint Eolienne, pouplin, ottoman, marquissette, valamint bat-tisztok, ruhavásznak, shantung, tussor, foulard, madeirahimzések, sima és himzett piquékermék, francia percaikok és delainek-beleértve a legutolsó hetek kreációit is — raktárra érkeztek és a cég nagyszámu kirakataiban kerülnek folytatólagosan kiállításra.

ményezték azt a bámulatos fejlődést, melyet a főváros az utolsó három évtized alatt elért, de eredményezték egyúttal azt is, hogy mellette erős vidéki gócpontok nem fejlődhetek. Ezek fejlődése, megerősödése az ország közgazdasága érdekében szükséges, ezek rovására a már hatalmassá nőtt Budapestet újabb kedvezményben részesíteni téves közgazdasági politika volna.

Az ország déli és délkeleti részei 2 évtized óta sürgetik a Duna áthidalását Bajánál, hogy így közvetlen összeköttetésbe jöjjenek a tengerrel s tul a dunai országrészekkel. Most, midőn az ország nagyon jelentékeny része érdekeltségének régi kívánsága teljesedésbe megy, a főváros érdekeltsége, sőt ahhoz csatlakozó egyes országos egyesületek elkívánják tekinteni ez országrészek földrajzi fekvésétől, el az eddig használt utiránytól, — felhasználni kívánják az alkalmat, hogy a fővárosnak az eddig is juttatott kedvezményekhez, a déli és délkeleti vidéki gócpontok rovására még újabb kedvezményeket szerezzenek. A déli és délkeleti országrészek városainak, kereskedelmi és ipari érdekeltségeinek Szegeden június hó 20-án tartott nagy értekezlete egyértelműleg:

1. tiltakozik az ellen, hogy hazánk déli és délkeleti részeiben fekvő állomások a budapesti viszonylatban deklasszifikáltassanak, mert az ezen állomásokról Fiuméba irányított forgalom eddig is Budapest elkerülésével Gomboson ment át s így a hid forgalomba való helyezésével Budapest átmeneti forgalma semmit sem veszít. Az alpesi tartományokba irányuló forgalomnak a bajai hidon való lebonyolítását pedig a délvidék földrajzi fekvése követeli. Ezt megnehezíteni vagy elterelni közgazdasági hiba volna. A bajai hid különben sem a budapesti, de az eddig elszigetelten álló országrészek egymás közötti forgalmának lebonyolításának céljából létesítettet.

2. Tiltakozik az ellen, hogy a budapesti állomások részére megállapítandó úgy helyi, mint kötelei állomási díjszabásokban a tarifák ne a tényleges távolság alapján állapíttassanak meg, hanem lényegesen olcsóbb díjtételek

bocsátassanak a fővárosi forgalom rendelkezésére. Egy új forgalmi érűdyös hatását tarifális intézkedések által paralizálni igazságtalan volna. A déli és délkeleti állomások ugyanis földrajzi fekvésüknek fogva 20—110 kilométerrel rövidebb pályán érik el a bajai hidon át Zákányt, Zágrábot, e két fontos metsző állomást, mint eddig (nem Budapesten át) most csak azért, hogy ezek ebben az irányban valamivel csekélyebb fuvardíjat is fognak fizetni, mint eddig fizettek s így ebben az irányban e csekély fuvarkevesebblettel versenyképesebbek lesznek, mint eddig voltak, a főváros a maga részére olcsóbb díjtételt sürget. Dacára annak, hogy a fővárosnak a fumei viszonylatban eddig is minden városnál kedvezőbb tarifája volt. Azt pedig, hogy a bajai hid megnyitását használja fel a főváros arra, hogy kizárólagosan és kivételesen a maga részére általánosan olcsóbb díjtételek alapján kiépített tarifarendszert sürgessen, az értekezlet indokoltan nem tartja. Ha e kérdéstől függetlenül ily tarifarendszer tárgyalás alá kerül, annak az alkalmazására a már nagygyá nőtt főváros mellett a vidéki gócpontoknak égetőbb szüksége van, mint a fővárosnak.

3. Az egyenlő elbánás elve alapján a budapesti tárházak reexpediciója csakis azokban a viszonylatokban engedélyeztessék jövőben is, amely viszonylatok forgalma a fenálló irányítási szabályok szerint Budapesten át vezetettik.

4. A tömegáruccikeket termelő iparágak részére a fővárosi érdekeltség által kérelmezett reexpedicionális kedvezmény megadása a hasonló iparágakban jelenleg fenálló forgalmat természetszerű irányításából elterelné, a földrajzi fekvés nyújtotta előnyöket teljesen megsemmisítené s így oly mesterséges és egészségtelen viszonylatot teremtené, melyek a vidéki hasonló ipartelepeket fenállásukban veszélyeztetnék.

Ez iparágak jelentékeny része ugyanis természetszerűleg a termelővidék központjában helyezkedett el. Így a malomipar, a faipar, a vasipar stb. stb. A vidéki malmok pl.

az országban felőrölt búzának 63-66%-át dolgozzák fel s csak 34-37%-át a fővárosi malmok. Hasonlíthatatlanul nagyobb a különbség a főváros rovására a faiparban. Nem volna tehát méltányos, hogy ez iparágakban a nagyobb tömeget képviselő vidék, a kisebb tömeget képviselő s e téren ma is előnyöket élvező Budapest mellett, még jobban háttérbe szoríttassék.

5. Az értekezlet sürgős szűkségnek tartja, hogy a már teljesen kész baja-báttaszéki vonal a forgalomnak minél előbb átadassék. E vonal megnyitának nem lehet akadály a szabadka-bajai és báttaszék-dombovári vonalak átalakítása, mert e vonalakon a forgalom ma is rendszeresen bonyolítottatik be.

Wimmer Fülöp, a szegedi kenderfonógyár igazgatója, erélyes hangon kívánt tiltakozni a fővárosi érdekeltség jogtalan követelése ellen. Négy évtizeden át szolgálta az egész ország a főváros érdekeit zugolódás nélkül, mert erős magyar centrum létesítését óhajtotta, ma már ez megvan, most elérkezett az ideje, hogy a meghatározottabban követelje a vidék a maga jogait. A vidék is élni, fejlődni, erősödni akar. A vidéki gócpontok megteremtésének, erősítésének kérdése, ma ennek az országnak első-rangu közgazdasági érdeke. A határozati javaslatot elfogadja.

Varjassy Lajos aradi kamarai titkár, Arad város és az aradi kamara, Balázs Károly Kolozsvár és a kolozsvári kamara, Sarkadi Lajos a nagyváradi kamara nevében hozzájárulnak a javaslathoz és indítványozzák, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara bizasék meg az em ékirat elkészítésével. Juhász Mihály polgármester Hmvásárhely részéről járul hozzá, Német Simon a szabadkaik nevében csatlakozik és Lovász Antal, a szegedi kis és középkereskedők egyesületének elnöke azoknak az orsz. egyesületnek állásfoglalása felett mond éles bírálatot, melyek tagjaik jelentékeny részét a vidékről toborozzák.

Aczél Géza indítványára egyhangulag elfogadják, hogy az emlékiratot az érdekelt

TÁRCA.

A boldogulás utja.

Irta: Gömbösné Galamb Margit.

Az élet — annak, aki azt komolyan veszi — harc és kötelesség. Benne a mentsvár: a család, amely egyedül nyújthat kárpótlást és jutalmat az élet súlyos küzdelmeiért és állandó fáradozásáért. Oda tér meg fáradt homlokával a férfi, ott érleli munkájának gyümölcsét a nő, onnét indul ki — megint csak harcra, önállóságra — a gyermek.

Ami az emberi boldogulásnak a tényezője lehet, annak magját mind a családi élet neveli. S a mi gyermekeink érzelmét, szívét megfertőzi, hogy aztán balsorsuk kutforrása legyen: legnagyobb részt azért is a családi nevelés helytelen irányát okozhatjuk.

Óriási rajtunk a felelősség azokért, a kiknek sorsa reánk bízott. S e nagy feladat megoldására — bár a lelkünk tele jóakarattal — szinte képtelenek vagyunk, ha nem állnak rendelkezésünkre helyes eszközök.

A modern élet sok hangzatos jelszava zürzavart váltott ki itt-ott még a józanabbak ítélő képességéből is. Elkapja, viszi az embereket az az egészségtelen áramlat, ami kezdi kifosztani leányaink lelkének legszebb díszét: a nőiességet, s fiaink szívébe kötelességtudás nélkül való ambíciót nevel, önzetlen hazaszeretet helyett pedig mindennel megalukuvó önérdéket. A mi otthonát kerülővé, hiúságának rabjává teszi az asszonyt, közönyössé az anyát, prédává a férfit és elégedetlenné mind a kettőt.

Önkéntelenül is felbukkan előttünk a kérdés: mivel vethetjük meg tehát alapját annak a templomnak, a melynek küszöbén belül a boldogság — vagy a mennyiben ez a szó emberileg tulzott jelentőségű — a megelégedés várhat reánk?

Az én hitem azt feleli erre: a lélek és az értelem harmóniájával.

Igy jutott ugyanis eszembe mindez, forgatván egy most megjelent, pompás kötetű, gyönyörűen kiállított műnek: „A magyar család aranykönyve” első kötetének lapjait.

Elöttem ez a diszes, hatalmas kötet a maga értékes tartalmával, s előttem a jegyzéke mindannak a bőséges ismeretnek, a mit a sajtó alatt levő második — és utána megjelenő harmadik kötet nyújtani fog.

Az első kötet az egészség, lakás és ruházkodásról szól. Kitűnő erők tollából. Megközelítőleg se volnék képes a tartalom tárgyát részletezni, lévén az annyira sokoldalú. Éppen úgy, mint a sajtó alatt levő második kötetben mindaz, ami e család külső társas életére vonatkozik, vagy ami a harmadikban a család gazdasági életét fogja tárgyalni.

Csak azt tudom, hogy „A magyar család aranykönyve” nélkülözhetetlen a mai élet sok különböző küzdelme és törekvése között mindazok számára, a kik a boldogulás felé vezető leghelyesebb utat keresik.

Tanácsadója, barátja lesz e könyv minden magyar családnak. Kincset birunk benne, mert mindegyik lapjáról igazság, bölcsesség szól hozzánk. S a józan gondolkodás meggyőző erejét érezzük, mikor egy-egy fejezet átolvasása után elgondolkodunk. Bőséges tartalom-

hatóságok, kamarák és testületek küldöttse-
gileg adják át a keresk. miniszternek.

Végül az értekezlet köszönetet mondott
a kamarának és az előadónak az értekezlet
előkészítéseért és a mozgalom megindításáért.

Hogy lehet meggazdagodni.

— Egy új intézmény ismertetése. —

Irta: *Weitner Béla.*

Ha valaki a *takarékosság* útjára lép,
ez az ut bizonyosan elvezeti a gazdagság
birodalmába. Ha az ut eleinte fáradsalmas
is, és többé-kevésbé nélkülözésekkel jár,
azért az ne riasszon vissza senkit sem
attól, hogy leküzdve az akadályokat min-
dig csak előre nézzen mindaddig, amíg
el nem érte a gazdagság országát. És vaj-
jon mikor jutunk el oda? Tévedés azt
hinni, hogy csak akkor, amikor már pénzt
és egyéb javakat halomra raktunk. A
gazdagság már sokkal előbb kezdődik:
ott és akkor, amikor parancsolni tudunk
akaratainknak és öntudatosan megszab-
juk igényeink határát; szóval akkor, ami-
kor győzött felettünk és uralkodik raj-
tunk a takarékos hajlama. Ekkor már
gazdag a ember, mert igényeit a mini-
mumra szorítja, keresetének és jövedel-
mének forrásait mind a gazdaságos elő-
relátás keretébe vonja be, ami őt mind
nagyobb és több takarékosra ösztönzi,
de egyszersmind nagyobb munkásságra
is serkenti. Innen kezdve sorsának hajója
megfordult és önkéntelenül is a jobb vi-
szonyok partja felé evez.

*Nem kell gazdagnak születni, hogy
gazdaggá legyünk.* Óvakodjunk a felesleges
kiadásoktól és látni fogjuk, hogy a gazdag-
ság nem azaz elérhetetlen magaslat, amelyre
talán csak születni lehet. A 48-iki tör-
vények lerombolták az utolsó válaszfala-
kat, amelyek hazánkban ember és ember
között fenállottak. Mindenkinek módjában
áll erejéhez és tehetségéhez képest any-
nyit szereznie, hogy meggazdagodhassék.
Állami intézményeink egész vonalán a
demokratikus felfogás érvényesül. A pór
fia épen úgy vállalhat hivatalt, úgy üzhet
kereskedelmet vagy folytathat ipart, me-
zőgazdaságot, mint más ember fia, éppen
úgy meg is gazdagodhatik.

jegyzéke szinte kínálja kincses gazdagságát,
hogy merítsünk belőle.

Megtanulják belőle leányaink egészségük,
szépségük ápolását és megóvását; a fiatal
anyák gyermekeik gondozását, felnevelését;
az új házasok lakásuk okszerű berendezését,
kelengyjük megszerzését. A betegápolásban
mindenre kiterjedő tanácsokat ad, éppen úgy
mint az öröm és bánat napjaira. Balesetknél
vagy betegségekknél, a mikor orvos nem állhat
rögtön rendelkezésünkre, hogy mit és miként
tegyünk felvilágosítást ad.

Ezt a „gyakorlati” munkát a gondos szülő
feltétlenül megszerzi, hogy leányának kelen-
gyéjéhez tegye, mint annak egyik fontos kie-
gészítő részét. Hiszen ott benne mindaz, ami
az első idők bizonytalanságában és később is
szívükre ható igazsággal vezetheti cseleked-
teiket.

Az élet minden körülménye között, min-
den rendű és rangú ember számára van mon-
dani valója. Bármit is óhajtunk megtudni —
a szabályszerű megjelenéstől kezdve, a pályá-
mutatókon keresztül, egészen a kertészet vagy
a gazdasági termények házi értékesítéseig —
csak felütjük a tartalomjegyzéket, s annak

Rendkívül sok a mi tennivalónk. Gaz-
dasági hátramaradottságunkból csak úgy
lábolhatunk ki, ha a nemzet minden
tagja fokozott munkálkodást fejt ki,
nehogy a világversenyben az utolsók közé
kerüljünk. Országunk sokáig a nyugat és
kelet ütköző pontja volt. Népünk ereje
a sok százados önvédelmi harcban kime-
rült. Most nyugodtabb időket élünk. És
ha látjuk azt a versenyt, amelylyel a
nemzetek egymás között gyülekeznek,
akkor a hazának minden fia tartsa szem
előtt azt, hogy saját személyével nemcsak
az egyént képviseli, hanem a köznek is
tagja, aki munkálkodásával és takarékos-
ságával nemcsak a saját, hanem a nem-
zet sorsát is előbbre viszi. Ugy az egyén
boldogulása, mint a nemzeté csak attól
függ, hogyan tudja javait összegyűjteni.
A javak összegyűjtésének sok módja van.
Államférfiaink gazdasági és szociális ér-
zékét jellemzi és dicséri az a sok intéz-
mény, melynek hivatása, hogy ebben az
országban a legszegényebb embert is ta-
karékosságra serkentsen.

Ezek között az intézmények között
a legelső helyet a *póstatakarékpénztár*
foglalja el, mely a szegény embernek is
módot nyújt arra, hogy megtakarított
filléreit magának az államnak szavatos-
sága mellett biztos helyen őriztesse és
kamatoztassa. Kormányunk a póstataka-
rékpénztár keretében ez év elején egy
kiváló szociális érzékről tanuskodó intéz-
ményt léptetett életbe. Hogy a legszegé-
nyebb sorsban élő ember is részesévé
váljék a nemzet gazdasági életének, al-
kalmat adott arra, hogy bármi állampap-
írt vásárolhasson, még pedig erejéhez
mérten kisebb összegben is. A 4%-os ma-
gyar koronajáradék eddig legolcsóbban
100 koronáért volt csak kapható. Sze-
gény embernek sok pénz ez. De vajjon
szabad-e honfitársaink millióit a nemzet
gazdasági versenyéből kizárni? Államfé-
rfiaink bölcsesége megtalálta a módot arra,
hogy legszegényebb ember is vehessen
állampapírt a póstatakarékpénztár útján,
még pedig 25 koronás részjárdékban.
Ha a betétkönyvecske meghaladta ezt az
összeget, a fél kívánatára a póstatakaré-
kpénztár díjmentesen megszerzi. Ez az intéz-
kedés nemcsak a szegény ember sorsán se-

nyomán megkapjuk mindenre a leghelyesebb
utbaigazítást. Anyagi és erkölcsi dolgokban
egyaránt. A nevelő intézetek is sokat me-
rithetnek belőle a modern nevelés tökéletesi-
téséhez.

Nagyvilági asszonyoknak éppen olyan
fontos, amennyire nélkülözhetetlen a szerény
körülmények közt élő kishivatalnok feleségé-
nek.

Mindezekből az az impresszióm, hogy a
könyv megjelenése első sorban is erkölcsi
célt kíván szolgálni. Valószínűleg ezért is tette
az Athenaeum mindenki által megszerezhe-
tővé. A három kötet ára ugyan vászonkötés-
ben 64, bőrkötésben 84 korona, de *megren-
delhető havi 2 kor. részletfizetésre is.* E fi-
zetési feltétel már egymagában biztosíték arra,
hogy *A magyar család aranykönyve* meg-
szerezhesse magának azt a diszes helyet, a
mely magyar uri házak könyvtárában meg-
illeti.

Ismervén tartalmát s ismerve a mai élet
körülményeit, amelyek egyenesen ráutalják
az embert arra, hogy mindenben támaszt ke-
ressen, kétségtelennek tartom, hogy aki már
megszerezte, az örömmel vallja magáénak, s

git, nemcsak az ő takarékosági hajlamát
van hivatva fejleszteni, hanem bölcs elő-
relátással azt fogja eredményezni, hogy
állampapírjaink nagyrésze a belföldön
helyeződik el.

Bárha minél többen csatlakoznának
a nép milliói közül a nemzet gazdasági
felvirágztatásának nagy táborkarához!

HIREK.

Uj tudor. Szántó Aladár, a legutóbbi
közgyűlésen megválasztott katona-nyilván-
tartó e hó 19-én avatott föl Kolozsvárott
az államtudományok doktorává. Gratulálunk!

Tanító-választás. A r. kath. hitközség
iskolaszéke e hó 25-én tartott ülésén *Doppler*
Róbert palonai kántortanítót választotta meg
egyhangulag — elhalálozott Szauter Antal
helyébe — belvárosi tanítónak. A megválasztott
ujvidéki szülött, egy ideig tanított is már
helyetteskép és mint jeles képzettségű tanerő
ismeretes.

Érettségi. A kir. kath. magyar főgimnáziumban
e hó 24., 25. és 26. napjain tartatott
meg az érettségi vizsgálatok szóbeli része. A
jelentkezett tanulók száma 25. Az eredmény-
ről, minthogy lapunk zártakor az érettségi
még nem volt befejezve, jövő számban tudósítunk.

Park ünnepség. *Csermák József*, a péter-
várad 70. gyalogezred agilis karmestere, fé-
nyes parkünnepség rendezésén fáradozik, mely
valószínűleg jövő vasárnapon lesz a sétatér
egész területén megtartva. Számos pavillont
építenek e célra, különböző mulattató szóra-
kozást tartogatnak erre a délutánra, melyen
az egész 70. számú zenekar fog hangverse-
nyezni.

Munkások mulatsága. Az ujvidéki szerv.
munkások e hó 27-én szavalatokkal, kuplék-
kal táncal s egykötött nagy mulatságot ren-
deznek Hadzsits Szevtics-utcai otthonukban.

Leesett a toronyból. Popovics Gábor ny-
tanító 10 éves Boriszav nevű fia vasárnap
délelőtt egy őrizetlen pillanatban három társá-
val felosont a szerb püspöki templom tornyába
verebeket és böregereket fogni, eközben ezu-
tán hogy-hogy nem, félrelépett és a toronyból
a templom felső karzatára zuhant. A fiúcskát,
ki csak könnyebb sérüléseket szenvedett, szülei
lakásán ápolják.

akinek még nincsen tulajdonában, az minden
anyagi nehézség nélkül megszerezheti.

Meglepetésnek, ajándéknak: maradandó
értékű s a családot szolgálja a családokat
érdeklő krónikák számára fentartott diszes
helylyel is, amely a könyvnek élén, mindjárt
az első lapok művészi keretében kínálkozik.

Aki boldogulni akar, aki tökéletes, test-
ben-lélekben egészséges embereket kíván adni
a társadalomnak: ez szerezze meg ezt az
aranykönyvet. Megbecsülhetetlen lesz bírásá-
nak előnye és haszna. Megtanuljuk belőle:
hogyan kell az életet hasznosabban, jobban
és — *szebben* élni le . . .

Írói és kiadói a magyar középosztály sor-
sának javulását tüzték általa maguk elé fel-
adatul; a mű méltánylása csak méltó felelet
lesz arra az igyekezetre, a melylyel a célt
szolgálni kívánták.

Csak annyit teszek még hozzá, hogy ahol
A magyar család aranykönyve-nek ismer-
tetése vagy ajánlása szerény kopogtatással
megjelenik: fogadják szívesen *önmaguk érde-
kében.* A tudás és ismeret, ami együtt jön
vele: egy egész életnek áldása lehet.

Nagy Endre Cabaretje. Már lapunk múlt számában megemlékeztünk Nagy Endre Modern Szinpadáról, mely ma és holnap este tartja fényes műsorral, mesésen mulattató és szórakoztató előadásait a Récei-féle kioszkban.

Lopás. Datki Béla villanyszerelőségét panaszt emelt a rendőrségen, hogy szerdán este az épülő artézi fürdő egyik be nem zárt pince-szobájában elhelyezett ruhájából ismeretlen tettes 24 k. értékű kettős fedelű ezüst óráját ellopta. Rendőrségünk a nyomozást megindította.

Eltűnt. Hoffer Ferencné péntek délelőtt panaszt emelt a rendőrségen, hogy 14 éves János nevű szerelő tanonc fia még hétfőn reggel hazulról eltávozott és azóta nyoma veszett. Rendőrségünk a fiu körözését elrendelte.

Halálos végű verekedés egy hajón. Az „Europa” nevű vontató hajó szombaton virradó éjjel a nagy sötétség miatt kénytelen volt Ujvidék felett a kamenicai sziget alatt horgonyt vetni. A hajó tisztjei nyugovóra tértek, a legénység egy része pedig borozni kezdett, miközben Lotarascanu Jovita és Halas József matrózok összeszólkóztak, majd késre mentek és Halas oly szerencsétlenül szúrta mellbe társát, hogy az nyomban összeesett és pár perc alatt meghalt. Az esetről értesített rendőrség Halast letartóztatta, a hullát pedig boncolás céljából a városi kórházba szállíttatta.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál a hó 18—25-ig bejelentett születések 25, még pedig 15 fiu, 10 leány; meghalt 15.

Építőmunkások gyűlése. Az ujvidéki építőmunkások szakszervezete ma vasárnap, d. u. 2 órára a Szrdanov Pánta-féle vendéglőbe nyilvános építőmunkás-szakgyűlést hirdet a következő napirenddel: 1) az építőmunkások gazdasági helyzete; 2) az építőmesterek politikája; 3) mi a teendőnk?

Tűzoltók juniálisa. Önk. tűzoltóink, az egylet fenállásának 37. évfordulója alkalmából az idén is megülik Péter és Pál ünnept, azonban erdő hiányában lemondani kényszerülvén az évek hosszú során át megkedvelt és megszokott erdei mulatságról, a lövöldében ünneplik meg ez emléknapot; d. e. az egyleti helyiségben a szolgálati érmek fognak kiosztatni, délből 1 órakor pedig a lövöldében közös ebéd lesz, melyet délután a katonai zenekar hangversenye közvet és este tánc fejez be

Honvéd állatorvosi tisztviselők kiképzése céljából a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolába leendő felvétel iránti kérvények f. é. jun. 1-éig adhatók be a budapesti m. kir. I-ső honvédkerületi parancsnoksághoz és a vonatkozó pályázati feltételek Ujvidék város levéltárában 10506. szám alatt a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Egy bácskai földink dicsősége. Révfy Géza temesvári áll. tanítóképző-intézeti zene-tanár, aki mint Fuschell F. ny. tanácsnok veje minket ujvidékieket is közelebről érdekel, legutóbb résztvett az egyesült államokban az ott lakó magyarok által kiirt pályázaton és „Szabadságdal” c. zeneszerzeményét első helyen dicsérettel tüntettek ki. Ugyanó múlt évben résztvett az orsz. magyar dalegyesület dalpályázatán is, ahol 200 kor. díjat nyert. Most pedig „Uj magyar férfikarok zsebkönyvét” szerkeszti, mely 1/3 részben eredeti, sehol meg nem jelent művekből áll s magyar zeneszerzők javának kéziratait öleli fel. E zsebkönyv 20 ivnyi terjedelemben f. aug. folyamán fog megjelenni Polatsek temesvári könyvkereskedő kiadásában és ára 3 k. 20 f. leendő.

Az új csekk törvény életbeléptetése. A m. kir. postatakarékpénztár igazgatósága értesítette az összes postatakarékpénztári számtulajdonosokat, hogy az új csekk törvény f. július 1-én életbelép és egyben felhívta őket, hogy a birtokukban levő csekk lapokat kiigazítás végett még ez időpont előtt a postatakarékpénztár igazgatóságához küldjék be.

A DMKE szegedi nevelő-intézetébe a jövő iskolai évre 200 növendéket vesznek föl. Az ellátási díj 400 korona, azonkívül minden növendék 40 korona felvételi díjat fizet. Felvételért folyamodhatnak közép-, felsőkereskedelmi, felső ipar-, polgári iskolai és tanítóképzőintézeti növendékek. A felvételi kérvények július 15-ig a nevelő-intézet igazgatóságánál nyújtandók be. A kérvényhez melléklendő: 1. a legutolsó iskolai bizonyítvány, 2. születési bizonyítvány, 3. egészségi bizonyítvány, 4. oltási, illetve újraoltási bizonyítvány. A nevelő-intézet a város legszebb részén van s a modern pedagógiai és közegészségügyi köteleményeknek megfelelően van építve és berendezve. A növendékek erkölcsi nevelésére és tanulmányaira az igazgató mellett négy tanulmányi felügyelő (középiszkolai tanárjelölt) ügyel fel. Tájékoztatót készséggel küld az igazgatóság. (Cím: DMKE nevelő-intézete Szeged).

Szabadka a zombori pénzügyigazgatóságért. Minthogy a zombori pénzügyigazgatóság épület nemcsak szűknek bizonyult, de emellett régi, rozoga is, a pénzügyi kormány megfelelő újat kíván építtetni. Szabadka városa ezt megtudván, rögtön ajánlatot tett a p. ü. kormánynak, hogy jelöljön ki egy megfelelő helyet és Szabadka városa egy minden tekintetben megfelelő modern palotát építtet saját költségére.

Borhamisítók italmérési engedélyének elvonása. A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló új törvény a dolog természetéből folyólag, különösen szigorúan bánik el a kinstári jogositványok birtokosaival, a kimérőkkel és a kismértékben való elárusítókkal. Ezeket, ha bort hamisítanak, vagy hamisított bort hoznak forgalomba, vagy tartanak készletben, 8 naptól 3 hónapig tartó elzárásra, továbbá 10 koronától 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, végre az italmérési engedélynek feltétlen elvonásával sújtja, kimondván még azt is, hogy az italmérési engedélyt öt éven belül vissza nem kaphatják. A kimérők és kismértékben elárusítók a borhamisítási törvénybe ütköző, kevésbé súlyos kihágások miatt is elveszthetik italmérési engedélyüket. De ezeknél a kihágásnál nem kötelező az engedély elvonása. A pénzügyminiszter most figyelmezteti a pénzügyigazgatóságokat, hogy az italmérés anyakönyv függelékeként vezessenek nyilvántartást azokról az egyénekről, akiknek borhamisítás miatt elvont italmérési engedélye 5 éven belül vissza nem adható.

Ahol nem kell végrehajtó. Billéd, torontálmegyei község az a boldog község, ahol nincs adós, tehát nincs kit és mit végrehajtani. Ha van is adós, oly rövid ideig marad az, hogy perre alig kerül a sor; arra pedig évek óta nem volt eset Billéden, hogy az adós itélethozatal után nyomban ne fizetett volna. Így tehát a község ki- és bejelentette, hogy végrehajtóra nincs szükség, mert annak semmi dolga nem akad, még kevésbé keresete.

Vármegyénk tejgazdasága. A falusi tejszövetkezeteknek 1908. évi működéséről szóló legújabb kimutatás szerint B.-Bodrog vármegye, a termelési mennyiséget tekintve, hazánk

tejtermelő vármegyéi közt — Baranya és Tolna után a harmadik helyet foglalja el. B. Bodrog vármegye tejszövetkezetei területén a tagok 1908-ban 4.371,756 l. tejet szállítottak és 88,293 kg. vaját készítették. A bácskai tejszövetkezetek bevételei 474.869 korona.

Betörés egy bankházba. Ismeretlen tettesek e hó 23-án fényes délből lefeszítették Kunetz Mór szabadkai bankházának ebéd idejére bezárt rozoga lakatát, behatoltak az üzletbe s felfeszítvén a kézipénztárt, mintegy 200 kor. ezüstpénzt vittek el. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

A B.-Bodrog-vármegyeyel Tullpán Házipari Szövetség e hó 28-án d. u. 5 órakor a városháza termében tartja meg Fernbach Károlyné elnöklésével rendes évi közgyűlést.

A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden július hó 4. napján d. e. 8 órakor a Szeged-alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos-körút 61.) küldendők.

Diana sósborszesz mint háziszer kapható az egész országban. Köztudomásu, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes üzletekben fejedörzsölésre és borotválkozás után arcfelkenedésre az urak használják. A fájdalomkat azonnal csillapítja. Maszirozásra általánosan minden házban csakis Diana sósborszeszt használnak. Egy üveg 40 fillér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó barátainknak és ismerőseimnek, akik felejthetetlen nóm elhuuyta és temetése alkalmából résztvételnyilatkozatukkal végtelen fájdalom enyhítéséhez hozzájárulni kegyeskedtek, ez uton mondok hálás és forró köszönetet. *Pletikoszits József.*

Nyilt-tér.

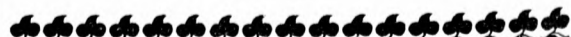

Étvágytalanság, emésztési zavarok
ROHITSOHI „Tempelforrás” időszakai ivása által a legkönnyebben megszüntethetők. Régibb és idült bajoknál a „Styrlaforrás” (erősebb) előnyben részesítendő.

Nagybani raktár Magyarországra:
Hoffmann József, Budapest V.
Báthory-utca, 8. 3-3

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Eladó. A Duna kö- **Eladó.**
zelében elte-
rülő szőlőtelepen mintegy 1/3 hold nemes füzes
termése előnyös áron eladó. **Idel Illés.**

Fraunhofer.
ajánlják leg-
fali-, gép-,
cserepeket,
szélfogólecc
hozzávaló A
2020. szám
Megren
érdemű közl
Károly urh
utca 14. sz.

Van sz
feleim szive
nemű villan
ket, erőávit
reklam-vild
árakon elvá
vezeteki, kl
különben ha

E szak
közlésére v
1-10

(Vasuti-állom
Az idény

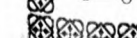
5-6

A saját ke
épületek ha
bül berenn
foglaló sz
1902-ben
e házban l
orvos és d
v. orvosa i
étterme, a
vezmények
június 15-é
elő- mint a
seket és m
elintéz a

Uj épü
bából, kon
folyosóbol
sal, auguszt

5-6

Gőztéglagyár.

Fraunhofer, Marx és Schneider Ujvidéken ajánlják legjobb minőségű és szép kiviteldű *fali-, gép-, kut-, lépcső-, kövezőtéglákat és cserepeket, francia biztonsági duplahornyú szélfogóléccel ellátott átfedő tetőcserép és a hozzávaló kupcserép kátrányozott és anélkül 2020. szám stb. a legolesőbb napi árak mellett.*

Megrendelések alkalmával kérjük a nagyérdemű közönséget megbizottunkhoz, **Profuma Károly** urhoz (*Trinyi Ilona, ezelőtt Kigyó-utca 14. sz.*) fordulni. 1-10

Tudomásul.

Van szerencsém a t. közönség és üzletfeleim szives tudomására hozni, hogy mindennemű *villamos berendezéseket, házi vezeték-eket, erőátviteli munkát, kirakatberendezéseket, reklam-világítást* jótállás mellett és mérsékelt áron elvállalok, valamint mindennemű *vízvezetési, klozet és fürdő-berendezéseket*, nem különben *házi-sürgöny* berendezést elvállalok.

E szakmába vágó összes javítások eszközésére vállalkozom. Tisztelettel 1-10 **Bernold Lipót és társa.**

2 lakás,

mely áll 2 és szobából, konyhából és éléskamrából, azonnal kiadó.

Bercsényi Miklós-utca, 17. sz.

Szliács

Zólyom megye — Felsőmagyarország legelsőrendű női fürdője. A kontinens egyedüli (Vasúti-allomás), természetes vasas hőforrása.

Az ideny május 15-től szeptember 5-6 **végeig tart.**

A saját kezelés alatt álló **Radvánszky**-féle épületek házesoportjában (két legmodernebbül berendezett 120 lakosbát magában foglaló szálloda, melyek közül a „Bristol“ 1902-ben teljesen ujonnan lett felépítve, e házban lakik dr. Grünwald kir. tanácsos, orvos és dr. **Herczeg Imre** a Tauffer klinika v. orvosa is; **egy családi villa** Huszka Samu étterme, a folyó évbén is a következő kedvezmények nyerhetők: 1. Előidény május 15-től június 15-éig, 2. 40% árkedvezmény ugy az elő- mint az utóidény alatt. Lakásmegrendeléseket és mindennemű tudakozódást azonnal elintézt a **Radvánszky-házak** gondnoka:

Korcsek Pál, Szliács.

Lakás!!

Uj épület Hán-utca 4. sz. a., mely 5 szobából, konyha, fürdőszoba, pince és csukott folyosóból áll, az egész lakásban gázvilágítással, augusztus 1-től kiadandó.

Tudósítás szücs-utca 16. sz.

Galamb

utca 9. szám alatti ház igen jutányosan eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgálhatnak.

Schwarz testvérek Ujvidék, **Haltér 12.**

5-6

Két külön álló, csinosan butorozott szoba bérbé adandó, esetleg teljes ellátással uri házban. — Ugyanott két nagy fészter kátrányburkolat fedéllel olcsón eladó.

Bővebbet e lap nyomdájában 3-3 **Hirschenhauser** urnál.

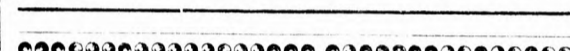
Eladó. Attila-utca 3. számú ház szabad kézből eladó.

Bővebbet ugyanott.

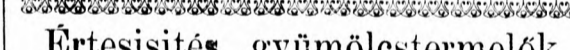
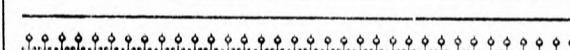
Hat éves leányka mellé végzett óvónő kerestetik. Bővebbet **Kossuth Lajos u.**

13. szám I-ső emelet. 2-3

Keresek augusztus elsőjére három vagy négy szobás lakást, lehetőleg a belső városban.

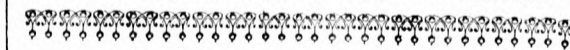
Értesítéseket kér **MAYER JÓZSEF** 3-3 **Ferencz Józseftér 2.**

Értesítés gyümölestermelők részére.

A „LITORALE“ első tengerparti konzervgyár részvénytársaság igazgatósága, Fiume közhírré teszi, hogy az idej gyümölcsidejében, nagymennyiségű

faj-gyümölcsöt vesz. *Njánlatok fenti címre intézendők.*

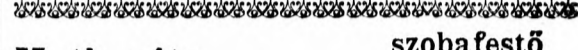
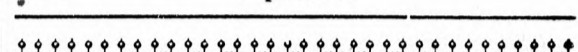
A Kosáripár részvény-társaság Szabadkán

képviselőt és raktárát

Ujvidékre és környékére vonatkozólag **Cselikovits testvéreknek, Ujvidéken**

Petőff-utca 2. szám

adta át. — Itt tehát állandóan *gyümölcs-, saláta-, baromfi-szállítókosarak, szeneskosarak* és minden e szakmába vágó cikkek, ugyszintén *fagyapöt* is, de csak *nagyobb vételeknél* 1-2 kaphatók.

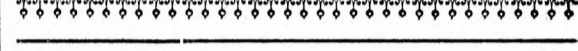
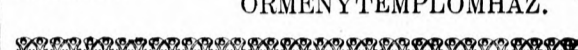

Matkovits szobafestő

és mázólo

Rókus KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.

ÖRMÉNYTEMPLOMHÁZ.

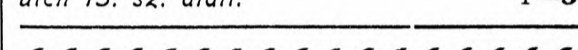

Eladó ház. A *Telecski-utca 13. és*

templom-utca 1 sz. alatti

ház előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető *Telecski-utca 13. sz. alatt.* 1-3

1140/1909. tk. sz.

Pothirdetmény.

A titeli királyi járásbírótság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a titeli első takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak — Mindity Mladenné született Gojkov Lenka dunagárdonyi lakos végrehajtást szenvedett elleni 500 kor. és járuléka iránti végrehajtási ügyében a 22915/1908. telekkönyvi szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben a dunagárdonyi 237. számú telekkönyvi betétben A. I. 1-3. sorszámú ingatlan 661 korona keresz 1 sorszámú ingatlan 241 korona, — dunagárdonyi 239. számú telekkönyvi betétben A. keresz 1 sorszámú ingatlan 5366 korona és a dunagárdonyi 253. számú telekkönyvi betétben A. I. 1. 2. sorszám alatti ingatlan 251 korona kikiáltási árban Dunagárdony községhez 1909. évi *julius hó 16-ik napjának d. e. 9 órájára* kitűzött árverés az 1881. évi LX. t. c. 167. §-a alapján a sajkásgyörgyei szerb hitelszövetkezet végrehajtató érdekében is 10,000 korona tőkekövetelése és járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Titelen, 1909. évi június hó 13-án. A kir. jbiróság mint telekkönyvi hktóságánál.

Lestyánszky, s. k. kir. táblabíró.

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főter, saját ház Pazar berendezés, látványosság. **Telefon 105.**

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termésű borok, valódi szerémi szilvorum kereskedés.

Bel- és külhoni borok.

Legfinomabb teák.

Önkrozzott gyümölcs.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservek
Vadak
Hizlalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
Neműek.

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler-Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Töltött francia
Dinnye
Magyar és francia pezsgők
Kassai s prágai sodar
Angol husos szalonna
Füstölt lazac
Óriás kelet-tengeri hering.

Ozsonnák és jourok részére hideg plattnik és halak diszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen csomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árlap ingyen és bérmentve.

CARL KRONSTEINER
 időjárással dacoló, mész-
Façade-festékei 50 anyalatban
 kgrja 24 fl. től
 feljebb.
 Évtizedek óta igen jól bevált és minden utánzatot felülmúló.
 Egyetlen célszerű mázolóanyag homlokzatokon, melyek már
 színezve voltak.

Mintakönyv és prospektus ingyen s bérmentve. Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.
 Rakfárak minden nagyobb városban.

Emailfaçade-festékek

moshatók, egy vonással fednek, alapmázolás felesleges, zománcszilárd, csak hideg
 vízzel keverve, azonnal használható, antiszeptikus, mérgegmentes, likacsos. Ideális
 más belső helyiségekre, faépítményekre, mint fészer, pavillon, kerítések stb.

Kapható minden árnyalatban, költség m²-je 5 fl.

6-12

EGY SZŐLŐTELEP.

gyümölcsfákkal, szép nagy, 3 szobás lakással
 gazdasági melléképülettel, előnyös feltételek
 mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást ad **Kempl György**
 tanár Zrinyi-utca 33.

Ugyancsak a *Mátyás király-utca 14. a)*
 szám alatti új ház, vasutól 5 pernyi távol-
 ságra, szabad kézből eladó. 4-5

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.
 a Központi Hitelintézettel szemben.

Ebben a borozóban kizárólag Schwarz József ur
 legkiválóbb saját termései borai, saját főzésű bori-
 kölyö és szilviorlami Kamenicán a Paraga hegyen főkő
 20 holdas szőlőjéből poharankint és zárt palackokban
 mérsékelt áron kerülnek kimerésre.

Megrendelések hordókban 50 litertől feljebb
 Schwarz Testvérek c. irodájában Háltér 12. sz.
 alatt felvételnek.

Az étkezöben lehet jó és olcsó étel-
 ket kapni. 26-30

HERKULES HŐMÉR-VÁLLALAT
 BUDAPEST V. VACI-UTCA 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB
 CSÉPLŐKÉSZLETEK

TELJES JÓTÁLLÁSSAL

ELŐRENEDŐ
 SZIVOGÁZTELEPEN
 ÜZEMKÖLTSÉG.

ÜZEMBEN
 BÄRMIKOR
 MEGTEKINT-
 HETŐK.

LŐERŐ ORÁNKINT
 KB. 1 1/2 FILLER

ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
 ARJEGYZÉK INGYEN.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok
 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
 köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörz-
 sölés-keppen használva

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
 bevásárlaskor óvatosak legyünk és csak olyan üve-
 got fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel
 és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
 csomagolva. Ára üvegekben K-80, K140 és K2.-
 és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
 Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerfára az „Arany oroszlánhoz“
 Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
 Mindennapi szétküldés.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY-
 ÜDÍT-GYÖGYIT VIZ

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült
 hurutjainál, húgykő- és fűvény-képződésnél
 a légutak és a kiválasztó szervek hurutos
 bántalmainál kitértő hatásának bizonyult

Orvosilag ajánlva.

Képviselőt és főlerakat: Dietzgen Imre
 8-12 Flia cégnél Ujvidék.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfluha-
 hoz (kabát, nad-
 drag és mellény)
 elegendő, csak

1 szelvény 7 korona
1 szelvény 10 korona
1 szelvény 12 korona
1 szelvény 15 korona
1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért,
 szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-
 kamgurut stb. gyári áron küld a mint megbíz-
 ható és szolid cég mindenütt ismert posztgyári
 raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
 Az előző, a melyeket a magánévő élvez, ha
 szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
 nél, a gyári piacon rendel meg, igen jól-
 nyak. Szabott, legolcsóbb árak. Orszi választ-
 ték. Mintahü, figyelmes kiszolgálás, meg a
 legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban

Lakodalmi és alkalmi ajándékok
 legolcsóbb bevásárlási forrása

KRAUSZ SAMU

órás-, ékszerész- és látszerésznei
 UJVIDÉK, Forencz József (fő)-tér 3.
 az „Erzsébet“ szálloda mellett.

órak-, ékszerek, arany és ezüst áru, ugyancsak Argentor-ésüst és Chinaezüst
 áruk a legszebb kivitelben és a legolcsóbb árak mellett.

Szemüvegek és orrcsüptetők valódi Rathenowi kristály üveggel
 jótállás mellett.

Egyedül jó ozüst tisztító víz üvege 40 és 60 fl.

Kitünő és finom bor

saját hegyi szőlőből a mai naptól fogva 1 litertől kezdve dugaszolt palackokban
 minden időben kapható alulirotnál, még pedig literenkint

1 üveg finom asztali bor 60 f.	1 üveg finom rizling 70 f.
1 „ „ gyenge siller (Fuchs) 60 f.	1 „ „ vörös Bodeaux 1-60 f.
1 „ „ siller bor 60 f.	

A palackért 20 f. betét szedetik, mely azonban a palack visszazállításakor meg-
 térítettik.

Boraimat 50 litertől felfelé, nagyban is árusítom. Finom és jóízű borok kedve-
 löinek és barátainak ajánlom, hogy legalább próbakísérletet tegyenek.

Ujvidék, 1909. június 3.

Georgievič János,
 Kossuth Lajos (fő)-utca, 3.

M

Bor
 Bor
 Bor
 Bod

11-20

D

Me
 M
 Me
 megerölt
 Me

mulnak
 Nag

mint ét

Bedörzs
 visszany

azok mi
 bajtól m
 kal. Mer
 teszi a
 okból gy
 ható eny
 tengeri

valóság
 iását, a
 dukálja

kik testi
 hetlen, k
 A fardt
 gátolja,

Egye
 készi

Posta
 szállit

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványvíz

Forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomor-
ellen
Borszéki Főkut, az ásványvizek királya,
köszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuvíz

Baross, vesebaj ellen
Borhegyi, huyghajtó
Boholti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligefi, üdítő ital

Horgász, ótvágygerjesztő
Káson-főkut (Salutaris), jód és lithium
tartalmu
Répatl, égvényes ásványvíz
Székely-Selters, idült gyomor-
bajok ellen
Szojkal, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

FŐRAKTÁROSOK: Dietzgen Imre Fiai és Wagner Testvérek.

11-20

Miért vesz minden szegény és gazdag DIANA sósborszeszt?

19-25

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a megbűléstől és
megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA SÓSBORSZESZ.

Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek
visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak,

azok minden, az utazásnál elkerülhetetlen kellemetlenségektől és
bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek maguk-
kal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná
teszi a legrosszabb vizet is, hőségétől vagy az utazásnál más
okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen
ható enyhítő és házi szer. Hajón utazókat megóvjaa a rettenetes
tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipál-
lását, a gyakori mandula- és toroklobot; fogzásnál minimálisra re-
dukálja a fájdalmakat

Munkások,

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólér-
hetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszeszben.
A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát- és derékfájást meg-
gátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Az egész országban mindenütt kapható.

Egyedüli készítő: **Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körut 5.**

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Használt „DIANA sósborszesz” üvegeket nem veszünk vissza.

Postán legkevesebb 6 üveg
szállítható utánvétel mellett

Egy üveg Diana sósborszesz
44 fillér.

Egy n. üveg Diana sósborszesz
1 kor. 10 fillér.

Egy legn. ü. Diana sósborszesz
2 kor. 20 fillér.

Hivatalnokok, dijnokok,

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, há-
lásabb szert nem találnak a DIANA-sósborszesznél, amely a
sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatásosabb,
biztosan ható szer.

Mint arcápoló szer,

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, amely eltünteti a mit-
essereket, az arcbőrt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható
izzadás ellen, valamint szájbűz megszüntetéséhez. Fürdő-
vizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonysá-
got, üdeséget kölcsönöz.

Fejfájásban

szervenődök állítása szerint a DIANA-sósborszesz biztosan hat
és a legolcsóbb házi szer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA SÓSBORSZESZT

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg
meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor
jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel:

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal
felfrissül az egész szervezet.
Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.
Mert a bágadttság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.
Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak,
olvasnak, írnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethet-
len egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Schleich

doktor tanár késyltményei a tudomány mai állása szerint a legkiválóbbak a bőr- és testápolásra:

Schleich dr. tanár bőrkrémje,

Schleich dr. tanár viaszpasztaszappana

Schleich dr. tanár márványszappana,

Schleich dr. tanár viaszpasztája.

☛ Kapható gyógyszertárakban, drogériákban, illatszerkereskedésekben stb. ☛

Tessék brosurát kérni a testápolásról a nagybani terjesztő helyről: WIEN, I., KARLSPLATZ 3.

Vásárláskor tessék ügyelni, hogy minden csomagon rajta legyen a föltaláló névalírása: Prof. Dr. Schleich. (Törv. védve).

Gyár Németország részére: BERLIN S. W.

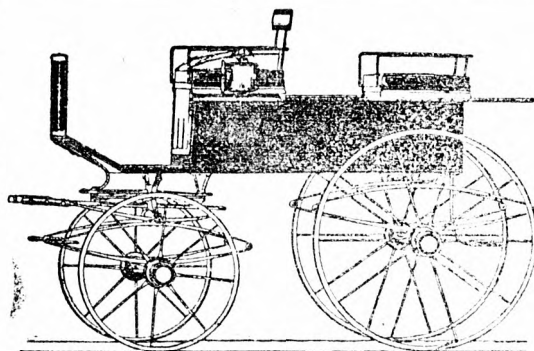
Raktárak Ujvidéken: Küchler B. gyógyszer., Klein O. drog., Nenadovičs J. gyógyszer. valamint minden gyógyszertárban, droguista és illatszerüzletben.

10-10

Futókocsik, kétkerekű kocsik, homok-futókocsik, hajtókocsik, vadászati hajtókocsik, coupék nyitott és félfedeles kocsik, landaui kocsik, omnibuszok, mentőkocsik, halottaskocsik

valamint mindennemű

luxus- és üzleti- kocsik a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Hajlított kocslalkatrészek nagybani gyártása.

Használt kocsik javíttatnak vagy becseréltetnek.

... Legujabb kitüntetés: ...
... London 1908. arany érem. ...

☛ Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. ☛

Első délmagyarországi kocsi- és gőzhajlítógyár gőzfűrésztelep

REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY

Megyei — Interurbán Telefon 134.

UJVIDÉK, (a Limán-on).

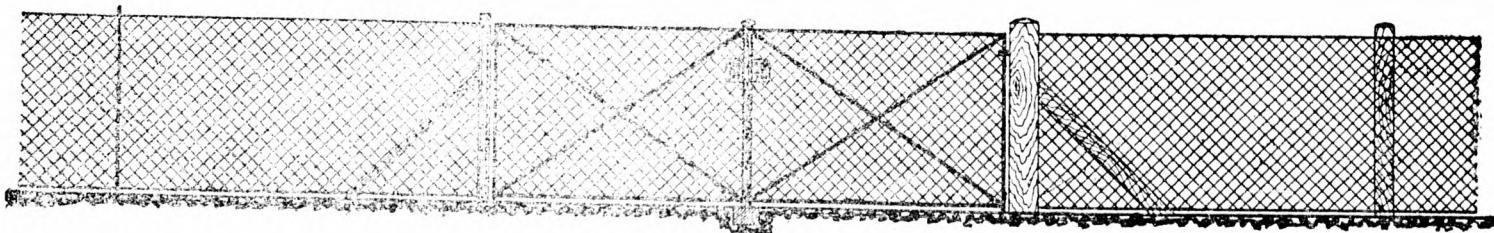
OLCSÓ SODRONYKERITÉS!

Sodrongépfonatok vas- és horganyzott sodronyból,

a sodrony vastagsága és fonatűrűsége szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 1-20-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaárú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!